

Les sequeres a Catalunya

Principals episodis fins l'any 2008

Octubre de 2016

**Agència Catalana
de l'Aigua**

**Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat**

Es pot abordar l'anàlisi de la perspectiva històrica de les sequeres de forma indirecta a partir de la recopilació i l'avaluació dels seus danys o efectes sobre l'activitat humana. La crònica, resumida, d'alguns dels principals episodis dels quals es té constància a Catalunya amb un detall suficient ens ofereix la següent cronologia:

ANYS 1566-67

Es té constància d'un greu episodi de sequera amb la pèrdua gairebé total de les collites de cereals a bona part de Catalunya. Especialment greu va ser el desproveïment a les comarques de l'interior i es van arribar a donar problemes generalitzats en el funcionament dels molins hidràulics per la baixada dels nivells dels rius, incloent l'Ebre a Tortosa. No hi ha notícia ni referències d'una sequera més perllongada i intensa; per tenir una idea de la magnitud d'aquest episodi es pot dir que en el període 1941-70 a Barcelona hi ha 3 períodes secs de primavera amb més de 30 dies sense precipitació (primaveres de 1957, 1964 i 1965), però l'any 1566 entre març i maig ja se'n produïren 2 d'aquests períodes secs.

ANYS 1812-1818

Des de l'existència de mesures instrumentals per a estimar la precipitació a Catalunya, aquesta és la sequera més intensa registrada. Els valors totals anuals es mantingueren durant set anys per sota del valor mig a Barcelona. 1813 i 1817 registraren valors extremadament baixos (43,7% i 30,7% del total anual respectivament), però 1817 ostenta, a més, el rècord d'any més sec conegut als registres barcelonins amb només 197 mm, només de l'ordre de la meitat dels anys recents més secs. Malgrat tot, no s'han conservat gaires referències sobre els seus efectes socio-econòmics.

ANYS 1910-15

Es registren precipitacions escasses que tot i no ser especialment acusades sí que donen lloc a un episodi relativament extens. Els breus períodes de bonança pluviomètrica van permetre atenuar un escenari més greu, de forma que no es conserven gaires referències sobre els impactes de la sequera a la societat del moment. Les sequeres a Catalunya Principals episodis fins l'any 2003

ANYS 1922-23

Des del mes de novembre a febrer només plou de l'ordre d'un terç de les pluges normals, donant lloc a una sequera curta però d'intensitat excepcional.

ANYS 1944-50

Es succeeixen molt anys secs, iniciats pel 1944-45, considerat durant molt de temps l'any més sec a bona part de la Península Ibèrica en la història dels enregistraments moderns. Tot i la

gravetat de la manca de pluges, la sequera va tenir una repercussió relativament modesta perquè el país es trobava en plena reconstrucció després de la Guerra Civil, tot i que als conreus de secà sí que va perdurar el record de les penúries passades.

ANY 1950

Al 1950 els recursos de Barcelona (subalvis dels rius Besòs i Llobregat dels que es captaven uns 82 hm³ anuals) van estar a punt d'esgotar-se. Es van realitzar hores nocturnes de talls a partir del 10 de juliol fins finals d'agost ocasionats també per una pujada de consums fruit d'una onada de calor.

ANY 1953

Només ha plogut entre un 50 i un 60 % del normal, i a mitjan maig s'inicien talls a Barcelona al llarg d'un 30 % de les hores del dia. S'aconsegueixen estalvis substancials al segon trimestre de l'any (de l'ordre del 20 % respecte a l'any anterior).

ANYS 1950 I 1953

Tant el 1950 com el 1953 no destaquen al registre pluviomètric com a especialment secs, així que cal suposar que el còmput anual no seria representatiu i que part de les pluges devien produir-se en aiguats no aprofitables. D'altra banda, les infraestructures d'abastament comencen a ser escasses pel creixement que estava experimentant la ciutat, de forma que les sequeres de gestió van ser simptomàtiques de dèficits estructurals al sistema. De fet, al 1955-62 va entrar en servei l'ETAP de Sant Joan Despí i al 1966 la portada des del Ter , tant a la ciutat de Barcelona com a la de Girona.

ANY 1973

Es registra un any de sequera extrema i concentrada a les capçaleres dels rius, però a finals d'any, a punt d'iniciar restriccions, va ploure. D'altra banda, la demanda de sistemes com el de Barcelona, però també a la major part d'àrees urbanes, havia crescut de forma molt considerable i a l'any 1976 es fa necessària l'entrada en servei de l'embassament de La Baells, o al 1980 l'ETAP d'Abrera al Llobregat. Paradoxalment, en anys posteriors la demanda s'estabilitzaria temporalment.

ANYS 1985-86

De nou un descens continuat de les reserves molt important que va deixar l'abastament de Barcelona a només 3 mesos d'iniciar restriccions.

ANYS 1988-89

Dos anys consecutius secs i sense treva fan assolir mínims absoluts de les reserves als embassaments d'Aigües Ter – Llobregat, situació que va ser especialment delicada perquè el més afectat va ser la banda Ter, quan habitualment ofereix l'aportació més gran i regular. Es va estar a pocs dies d'iniciar restriccions a Barcelona i l'experiència d'aquells moments crítics va permetre aprendre moltes lliçons que s'han aplicat en la gestió dels anys següents.

ANYS 90

A la dècada que segueix tornaria a arribar una certa estabilització per al creixement del sistema Ter – Llobregat, en tant que a Tarragona, on s'havia tocat fons amb dèficits extrems i una molt dolenta qualitat de l'aigua, per efecte de la sobreexplotació i salinització de l'aquífer, es va construir el minitransvasament de l'Ebre (1989) que hauria de resoldre els problemes fins a dia d'avui. L'actual sistema d'Aigües Ter – Llobregat es completa el 1999 amb l'entrada en servei de l'embassament de La Llosa del Cavall.

ANYS 1999-2003

Un cop més es presenta una successió d'anys secs que tot i no ser excepcionals, en el seu encadenament creen diversos episodis d'alerta amb la promulgació de fins a 3 Decrets de Sequera (Decret 94/1999, de 6 d'abril, Decret 168/2000, de 2 de maig i Decret 22/2002, de 22 de gener). És en aquesta època que es gesten les línies mestres de l'actual projecte de Decret, començant a fer una gestió de prevenció encaminada a atenuar les situacions més crítiques a l'abastament urbà mitjançant escenaris previs que aprofitin el coixí o el marge de volums d'usos de menor prioritat.

ANYS 2007-2008

Catalunya va viure un dels episodis més severos de sequera entre l'abril de 2007 i el maig de 2008. Durant aquest període, es van encadenar més de 16 mesos sense pluges destacables a les capçaleres dels rius catalans. Això va provocar que a partir del mes d'abril de 2007 s'activés el Decret de sequera (que va estar vigent fins el gener de 2009), quan les reserves dels embassaments de les conques internes estaven al voltant del 46%. Tot i un petit repunt de les reserves durant el maig de 2007, durant els següents mesos es van anar reduint de manera lenta i progressiva les reserves dels embassaments.

La data més crítica es va assolir a finals de març de 2008, quan els embassaments del sistema Ter-Llobregat van arribar al voltant del 20% de les seves reserves i obrint la porta a restriccions i talls d'aigua en diversos usos.

La Generalitat de Catalunya, a través de l'Agència Catalana de l'Aigua, va dur a terme diverses actuacions pal·liatives destinades a fomentar l'estalvi d'aigua i a garantir les demandes d'aigua, recuperar captacions i pous en desús, i a avançar en la planificació

hidrològica catalana actuacions com l'ampliació de la dessalinitzadora de la Tordera (Blanes), duplicant la seva capacitat, entre d'altres.

L'arribada de les pluges durant els mesos de maig i juny de 2008 va provocar l'increment de les reserves en els diversos sistemes regulats menys a la conca de la Muga, la qual va millorar el seu estat a finals de 2008 i va provocar la fi de la vigència del Decret de sequera.